

A TÁNCUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT HÍRLEVELE

III. évfolyam 3. szám, 2010. november 23.

Szerkesztik: Bolvári-Takács Gábor, Major Rita

Átalakult a Tánc tudományi Kutatóközpont szervezete

A Magyar Táncművészeti Főiskola Tudományos Tanácsa **2010. november 11-én** jóváhagyta a **Kutatóközpont módosított Működési Szabályzatát**, amelynek értelmében a Programtanács eddigi feladatait a jövőben a főiskola Tudományos Tanácsa látja el. A lépés egyszerűsíti és egyértelműsíti a kutatóközpont stratégiai irányításának kérdését. A Kutatóközpont operatív irányítói a továbbiakban a tudományos koordinátorok (Bolvári-Takács Gábor, Major Rita). Az új Működési Szabályzat a honlapon olvasható. A Tudományos Tanács módosította a kutatási főirányokat és vezetőik személyét is, az alábbiak szerint:

- a) Szakmódszertan – Szakály György (munkacsoport-vezetők: klasszikus balett: Macher Szilárd, modern tánc: Lőrinc Katalin, néptánc: Lévai Péter, társastánc: Zsámboki Marcell, általános képességfejlesztés: Takáts Noémi, táncegészségtan: Dr. Mády Ferenc)
- b) Pedagógia, pszichológia és antropológia – Dr. Mizerák Katalin
- c) Tánc történet, táncesztétika – Horváthné Major Rita
- d) Mozdulatelemzés, táncfolklorisztika – Dr. Fügedi János
- e) Tánc és társadalom – Dr. Bolvári-Takács Gábor, Dr. Nagy Péter Miklós
- f) Koreográfiai alkotás és elmélet – Dr. Fodor Antal
- g) Zene – (később betöltendő)

Megalakult az MTA Tánc tudományi Munkabizottsága

Amint arról a Hírlevél 2010/1. számában már hírt adtunk, az MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya 2009. október 26-án támogatta a Tánc tudományi Munkabizottság létrehozására irányuló előterjesztést. A munkabizottság célja a Magyarországon folyó tánckutató munka összefogása, fő irányainak megtervezése, a tánckutatás tematikai és intézményi széttagoltságának enyhítése; továbbá a tánckutatás/koreológia, mint multi- illetve interdiszciplináris tudományág meghatározásának előmozdítása és szerepkörének erősítése a tudományágak rendszerében; emellett a tánc társadalmi elismertségének erősítése a táncról való rendszerezett szakmai tudás hatékony növelése és népszerűsítése révén; s végül az MTA általános kutatáselméleti, módszertani, kutatásszervezési és tudománypolitikai ideáljainak és elvárásainak közvetítése a tánckutatás területén.

A testület, amely – hosszas egyeztetések és előkészületek után – **2010. május 19-én az MTA székházában tartotta első ülését**, az MTA felkérése alapján 15 fővel alakult meg. Elnöke Andrásfalvy Bertalan DSc, társelnöke Körtvélyes Géza DSc, titkárai Bolvári-Takács Gábor PhD és Felföldi László PhD, tanácsadója Vitányi Iván DSc, tagjai pedig Angelus Iván

PhD, Barna Gábor DSc, Fügedi János PhD, Jakabné Zórándi Mária DLA (†), Kovács Gábor PhD, Kővágó Sarolta CSc, Mizerák Katalin PhD, Nagy Péter Miklós PhD, Ratkó Lujza CSc, Sirató Ildikó PhD. Az MTA nevében a megbízó leveleket Bartha Elek DSc, a Néprajzi Bizottság elnöke nyújtotta át. A testület a továbbiakban számít Kaán Zsuzsa, Kővágó Zsuzsa, Major Rita és Szúdy Eszter tánctörténészek közreműködésére is. A munkabizottságba utóbb meghívást kapott Beke László CSc is.

A munkabizottság elfogadta **programját**, amelynek gerincét a tánctudományi kutatások helyzetének felmérése, a tánctudományi bibliográfia összeállítása, a források feltárása, a kutatói utánpótlás nevelése és szakmai rendezvények jelentik. A további üléseket, kéthavonta, mindig más-más kutatóhelyen tartják, így a testület a helyszínen ismeri meg az ott folyó munkát. Elfogadták azt is, hogy ülésenként egy-egy tag kutatómunkájának eredményeiről székfoglalót tartson. A munkabizottság hamarosan saját honlapot készít. A második ülésre 2010. június 9-én az MTA Zenetudományi Intézet Néptánc Osztályán, a harmadikra szeptember 8-án az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet Táncarchívumában került sor. A testület december 10-én Dienes Valéria Emlékülést rendezett az MTA székházában.

Tudományos szimpózium

A hagyományos tánckultúra metamorfózisa a 20. században címmel **2010. június 11-12-én** tudományos szimpóziumot rendezett a Magyar Táncművészeti Főiskola Néptánc Tanszéke valamint Pedagógusképző Tanszéke, az MTA Zenetudományi Intézet Néptánc Osztálya, az MTA Neveléstörténeti Albizottsága, valamint az ELTE Neveléstudományi Doktori Iskola Pedagógiatörténeti Programja. A programnak a Táncművészeti Főiskola adott helyet. A szervezők arra törekedtek, hogy a tematikailag három csoportba sorolt előadások tükrözzék a konferencia címében rejlő sokszínűséget. Ennek megfelelően kulturális antropológiai, művelődéstörténeti, néprajzi, tánctörténeti, zenetörténeti, táncesztétikai, táncszociológiai, táncpedagógiai és pszichológiai jellegű referátumok egyaránt elhangzottak. A felkért közreműködők a neveléstudomány és a tánctudomány legjelesebb hazai és határon túli műhelyeit képviselték Bécstől Nyíregyházáig, Miskolctól Kolozsvárig. Közöttük egyetemi tanárok, tudományos kutatók, doktoranduszok, egyetemi hallgatók egyaránt akadtak. Fontos szempont volt a teljes részvétel elve, tehát az előadók nem csupán saját témájukért, hanem a többiek meghallgatásáért is jelen voltak, s az egyes szakaszokat érdemi vita követte.

A tanácskozás első része *A táncos tudás átadásának és átvételének hagyományos modelljei* címet viselte, Felföldi László nyitó előadásával (*A hagyományos táncos tudás és transzmissziójának kérdései*). Itt kapott helyet Ratkó Lujza *A tánc-hagyományozódás tradicionális és új módozatai a Felső-Tisza-vidéken a 20. században*, Dóka Krisztina és Karácsony Zoltán *A hagyományozás komplex modellje a táncfolklorban*, valamint Mizerák Katalin *A mongolok dualista testfelfogása a táncos tudás átadásában* című referátuma. A szimpózium gerincét alkotó második blokk (*Életreform és művészetpedagógia: néptánc,*

népi kultúra és népnevelés) bevezetőjét Németh András tartotta (*Életreform – népi kultúra – tánc – népnevelés*). A felkért hozzászólások között hangzottak el Fügedi János (*Lábán Rudolf mozdulatkorusai és térharmonikus elméletei*), Pukánszky Béla (*Kodály Zoltán zenepedagógiai munkássága és a népi kultúra kapcsolata*), Pető Villő (*Kodály zenepedagógiai munkássága a nemzetközi recepció tükrében*), Bányász-Németh Tilda (*Népnevelés a népzene eszközeivel – a népművészet és az Éneklő Ifjúság ideológiája*), Sófalvi Emese (*A népi kultúra és az életreform elemeinek megjelenése Bartók műveiben*), Kovács Henrik és Megyeri István (*Népnevelés a néptánc eszközeivel – népművészet és a Gyöngyösbokréta ideológiája*), Vincze Beatrix (*Nép – népművészet – népi génusz és a népnevelés motívumai Szabó Dezső, Németh László munkáiban*), Boreczky Ágnes (*Mozdulatművészet és életreform*), valamint Fodor Antal (*A néptánc hatása a táncművészetre a század első felében*) kiselőadásai. A tanácskozás záró, nem kevésbé fajsúlyos blokkja *A tánc metamorfózisa – mozgalmak és ideológiák a 20. század második felében* tematikát képviselte, Forgács D. Péter bevezető előadásával (*A tánc mint deviancia és normatíva a 20. század második felében*). Ezután az érdeklődők meghallgathatták Kővágó Zsuzsa (*A magyar néptánc-mozgalom alakulása a II. világháború befejezésétől a „fordulat évéig”*), Bolvári-Takács Gábor (*Politikai és személyi tényezők a táncművész-képzésben 1945 után*), Lelkes Zsófia (*A hagyományos közösségi táncok erőltetett szerepváltása 1945 és 1956 között*), Bernáth László és Séra László (*Változás a mozdulatok kifejezésében a huszadik század második felében*), Bán András (*Az iakiremák Miskolcon*), Antal László (*Adalékok a népi játék és néptánc iskolarendszerű oktatásának történetéhez*), Varga Sándor (*A globalizációs folyamatok hatása egy mezősi falu tánc kultúrájára*), Budainé Balatoni Katalin (*A néptánc oktatás megjelenése az iskolában, változásai a 60-as évektől napjainkig*), Zsámboki Marcell (*Az alapfokú művészetoktatás átalakulása napjainkban*), Könczei Csongor (*Helyzetkép a romániai magyar iskolai néptánc oktatásról*), valamint Bólya Annamária (*A balkán tánc ház-mozgalom jelentősége; múltja, jelene és jövője*) referátumait. A Felföldi László és Németh András vezetésével tartott összegző beszélgetés tanúsította, hogy még a történeti kérdések számos mai tanulságot tartogatnak, s a kutatómunka további eredményeit hamarosan ismét időszerű lesz megosztani egymással.

Lőrinc György emlékkiállítás

A Magyar Táncművészeti Főiskola és a Magyar Állami Operaház **2010. október 18 – november 14.** között emlékkiállítást rendezett a Magyar Állami Operaház Vörös Szalonjában Lőrinc György táncművész, balettmester, az Állami Balett Intézet alapító igazgatója (1950–1961), az Operaház balettegyüttesének igazgatója (1961–1977) munkásságáról. A kiállítás anyagát Bolvári-Takács Gábor, Lőrinc Katalin, Lőrinc László, Macher Szilárd és Major Rita állították össze.